

Motion till riksdagen

1986/87:Jo232

Guðrun Norberg (fp)

Odlingen av spånadslin

Linnet anses ha världens starkaste växtfibrer, därför har lingarnet och linnevaror tidigare haft en framträdande roll på textilmarknaden. Spånadslinet har i många århundraden odlats i Sverige och landet har varit självförsörjande på denna textilråvara.

Men situationen förändrades på 1960-talet, då de olje- och kemibaserade syntetfibrerna av olika slag helt kom att dominera textilmarknaden. Syntetmaterialet har senare fått vika något för ökad inblandning av bomull. Numera torde t. ex. sjukvårdstextilierna som regel bestå av 50 % bomull och 50 % polyester.

En annan fiberprodukt är asbest, som är synnerligen ohälsosam. Asbest har många användningsområden, bl. a. finns asbestfibrer i bromsband på motorfordon. Praktiska försök pågår med att ersätta asbest med linfibrer.

För 20 år sedan lades linproduktionen ned i Sverige. Större odlingar och beredningsindustrier upphörde. Redskap, teknik och kunnande skingrades, varför vi står ganska tomhänta i dag när intresset för linodling och linnevaror åter är i stadigt stigande. Något enstaka spinneri finns dock kvar men råvarorna importerar och belastar handelsbalansen.

I Örebro län pågår linprojekt där Hushållningssällskapet är handläggare. Odlingförsök finns och undersökningar om teknisk utrustning för skörd och beredning pågår.

I statens linutredning, som väntas bli klar under våren, talas om småskalig och mellanskalig produktion samt i industriell skala. En första satsning blir då ett linberedningsverk där statliga insatser kan bli nödvändiga i inledningskedet. Målsättningen bör emellertid vara att eftersträva en självbärande verksamhet.

Det finns olika röttningsmetoder att välja emellan. Varmvattenrötning är en bra metod som ger god kvalitet till rimlig kostnad. Andra metoder är enzymrötning och daggrötning.

Ur struktur- och sysselsättningssynpunkt skulle en lokalisering av linberedningsverk till Örebro län vara lämplig. ● Om varmvattenrötning blir aktuell som metod, krävs tillgång till överskottsvärme. Det leder tankarna till Karlskoga som dels har stor värmealstrande industri och samtidigt berörs av Bergslagens problem.

I dag är det svenska spannmålsöverskottet ett besvärande problem. Vi står sannolikt inför en förändring av jordbruket, där många nya idéer och experiment måste till. Det blir alltmer angeläget att varje utvecklingsbar alternativgröda tas till vara och får en chans till utveckling. Sannolikt kan

många nyttoprodukter uppmärksammas och bli av betydelse både som ersättningsgröda och råvara.

Mot. 1986/87
Jo232

För att hejda spannmålsöverskottet rekommenderas bönderna i dag att lägga en del av åkermarken i träda. För viss areal öppen träda får lantbrukaren en ekonomisk ersättning på i grovt medeltal 1500 kr. per hektar. För närvarande har kravet på öppen träda slopats och ersättning utgår även till träda som är slutna – alltså efter vissa bestämmelser besädd mark.

Det kunde vara lämpligt att inkludera linet i dessa bestämmelser, då linet är en "lågkvävegröda". Därigenom kunde linet få en "puff framåt" och återinföras som en intressant gröda i det svenska jordbruket.

Många nyttoområden finns för linfibrerna som kan bli användbara i textilindustrin, pappersindustrin, som byggmaterial och energitillskott. Det är inte osannolikt att vidare användningsområden som foder, färg, kartong, asfalt, gummi, gipsplattor och hälsokost kan finnas, men här krävs betydande forskning.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökad odling av spånadslin.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts att rekommendera LRF om trädesbidrag även för viss areal som besås med spånadslin.

Stockholm den 27 januari 1987

Gudrun Norberg (fp)